

HÖGSKOLAN
DALARNA

Verksamhetsplan och budget 2021

HÖGSKOLAN DALARNA

Beslut Budget för Högskolan Dalarna 2021 där Verksamhetsplan för Högskolan Dalarna 2021 utgör ett underlag för beslutet: Högstyrelsen 2020-12-16

Dnr: HDa 1.3-2020/1330

Gäller fr.o.m.: 2021-01-01

Ersätter: HDa 1.3-2019/1526

Relaterade dokument: Planerings- och budgetanvisningar 2021

Ansvarig för uppdatering: Utbildnings- och forskningskansliet

Verksamhetsplan Högskolan Dalarna 2021

1 Bakgrund

Under 2020 har arbetet med att implementera den strategi som Högskolan Dalarnas styrelse antagit för perioden 2020–2026 påbörjats. Strategin utgår från Högskolans vision *att skapa öppna vägar till kunskap för ett gott samhälle* och där verksamheten ska baseras på *öppenhet, mod och ansvar*. Syftet med strategin är att stärka rollen som ansvarstagande och framåtblickande lärosäte.

Centralt i arbetet är att ytterligare utveckla den akademiska kvaliteten inom forskning och utbildning. För att åstadkomma detta ska *sammanhållna akademiska miljöer* etableras där utbildning och forskning stärker varandra. I det strategiska arbetet ska särskilt följande kvalitetsaspekter utvecklas:

- Utbildningar för samhällsnytta och bildning
- Forskning för kunskapsstillväxt och samhällsnytta
- En kvalitetskultur byggd på ansvar och tillit
- Ett ökat ansvar och inflytande för kollegiet
- Globala perspektiv och interkulturell förståelse
- Ett proaktivt verksamhetsstöd
- Arbetsplatsens attraktivitet

Vidare ska Högskolans tre signum – *att se hela studenten, samverkan och nätburen undervisning och digitaliseringskompetens* – fortsätta att stärkas.

Under 2020 har ett övergripande projekt omfattande fem delprojekt bedrivits. En central uppgift som genomförts under året var att identifiera potentiella sammanhållna akademiska miljöer, föreslå en organisation för dessa och strukturer för kollegiets inflytande. Sex miljöer identifierades och ett förslag togs fram att dessa skulle indelas i fem institutioner, vilket innebär att fyra institutioner baseras på en miljö vardera och att den femte innehåller två miljöer. Vid Högskolestyrelsens möte den 29 september beslutades att Högskolan Dalarnas organisation, från och med 1 januari 2021, organiseras i fem enheter som ska benämnas institutioner och att respektive institution leds av en prefekt. Under 2021 kommer arbetet med att implementera den nya strategin fortsätta och centralt blir att få de nya institutionerna på plats och att utveckla effektiva strukturer och arbetssätt för dessa.

2 Etablera och utveckla de sammanhållna akademiska miljöerna

Följande sex sammanhållna akademiska miljöer har identifierats och de formella namnen ska fastställas under våren 2021: Hälsa och välfärd, Utbildning och lärande, Teknik, data och IT, Språk, Humaniora och samhällsvetenskap samt Medier. De fyra förstnämnda miljöerna kommer bilda varsin institution. De två sistnämnda kommer gemensamt utgöra en institution, då miljön Medier är avsevärt mindre i omfattning än övriga miljöer och dessutom bedöms kunna ha fördel av att ingå i en institution med en miljö som har lång tradition och etablerad struktur för forskningsverksamheten. Tre av miljöerna har redan prefekter utnämnda, vilka utgörs av de tre tidigare akademicheferna, och ytterligare två prefekter är under rekrytering.

För att skapa förutsättningar för att de sammanhållna akademiska miljöerna ska få goda möjligheter att utvecklas är det angeläget att de kan samlas fysiskt i för verksamheterna ändamålsenliga, trivsamma och hållbara lokaler. Verksamheten bedrivs för närvarande i tre lokaliseringar – Campus Borlänge och Campus Falun, där den senare är lokaliserad med en huvuddel på Lugnet och en mindre del på regementsområdet. Det planerade bygget av nytt campus i Borlänge innebär att Högskolans verksamhet kan inrymmas i två campus, Campus Borlänge och Campus Falun (Lugnet), jämfört med nuvarande tre. Högskolestyrelsen har i linje med strategin fattat beslut att verksamheten på sikt ska bedrivas vid två lokaliseringar, vilket ger ökade förutsättningar för utvecklingen av starka sammanhållna akademiska miljöer.

Under 2021 ska:

- En campusplan tas fram och beslutas, i vilken det framgår var och hur institutionerna ska lokaliseras samt där långsiktig planering för lärmiljöer och studenternas situation ingår
- En delegations- och arbetsordning för den nya organisationen beslutas
- Prefekter och proprefekter för samtliga institutioner fastställas samt ledningsråd för institutionerna formeras och stödjars i sitt utvecklingsarbete.

3 Mål för de centrala kvalitetsaspekterna

För att de sammanhållna akademiska miljöerna ska stärkas slår strategin fast att utveckling inom sju kvalitetsaspekter bör prioriteras.

Utbildning

-för samhällsnytta och bildning

De akademiska miljöerna ska arbeta med att samplanera forskning och utbildning så att synergier skapas. Anknypningen mellan forskning och utbildning ska aktivt stärkas (se även nedan under Forskning).

Kompleta sammanhållna akademiska miljöer är också beroende av väl fungerande samverkan med det omgivande samhället. Ett fortsatt aktivt utvecklingsarbete kring samverkan är därför en viktig komponent i högskolans kvalitetsarbete kopplat till utbildning. Målet är att alla studenter vid Högskolan Dalarna ska ges möjlighet att möta olika typer av samverkanspartners under utbildningen, exempelvis via gästföreläsningar, praktik, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och examensarbeten. Den särskilda satsning på översyn av lärosätets teknikutbildningar som genomfördes under 2020 ska under 2021 slutrapporteras och antingen resultera i utveckling av attraktiva och framtidsinriktade teknikutbildningar eller genomgripande justeringar i utbildningsutbudet.

Den digitala kompetensen i lärarkollegiet är överlag mycket hög och har ytterligare höjts i spåren av Coronapandemin. Kompetenshöjningen har i vissa sammanhang forcerats fram men samtidigt öppnat dörrar i miljöer där ett nätburet arbetssätt inte varit så frekvent förekommande. I samband med renoveringarna av lokalerna i Falun (Hyttan) etableras moderna flexibla lärmiljöer som också ska bidra till den ökade digitala kompetensen och användandet i utbildningarna. I planeringen av båda campus (Borlänge och Falun) ingår utveckling av digitala och fysiska lärmiljöer.

Under 2021 ska:

- En översyn av utbildningsutbudet på de nya institutionerna genomförs, bland annat på basis av utredningen om kurser med få deltagare
- Samverkan med externa aktörer vidareutvecklas för att förstärka kvalitet och relevans i utbildningarna
- Utbildningar inom teknikområdet ska reformeras alternativt ska utbildningsutbudet på sikt justeras
- Möjligheter och konsekvenser av den snabba digitala omställningen ska kartläggas och nyttjas
- Fortsatt satsning på ”breddat deltagande”. Av myndighetskapitalet budgeteras 5 mkr för ändamålet för 2021. I satsningen, som sträcker sig över tre år, innefattas stöd till personal med annat modersmål än svenska, samt stöd i studieteknik, ”våga tala-stöd”, pedagogisk utveckling för lärare mm.

Forskning

-för kunskapstillväxt och samhällsnytta

Inom de sammanhållna akademiska miljöerna ska kopplingen mellan utbildning och forskning vara stark. Ett exempel på det är att samtliga forskare vid Högskolan Dalarna ska delta i undervisningen.

Forskningsprogram ska tas fram inom varje miljö och mellan miljöer. I ett sådant program ska framgå vilka forskargrupper som verkar inom ramen för programmet. En forskargrupp består av lärare/forskare som erhållit resurser för att bedriva forskning inom det område som miljön omfattar eller som inbegriper flera miljöer.

Utveckling av befintliga eller nya forskargrupper som är av vikt för verksamheten ska stödjas, med målet att grupperna blir självgenererande och med framgång kan konkurrera om externa forskningsmedel.

Varje forskargrupp ska ha en tydlig koppling till någon eller några av Högskolans utbildningar på grundnivå, och ska aktivt verka för att studenter kan anknyta till forskargruppens verksamhet och miljö.

För att främja en starkare forskningskultur ska andelen disputerade lärare, docenter och professorer på Högskolan fortsätta att öka.Handledning till examensarbeten, olika uppdrag, och forskning kräver disputerad personal. Arbete ska ske för att öka miljöernas personalrekryterande attraktionskraft, stärka arbetet med att bibehålla och kompetensutveckla befintlig personal samt erbjuda attraktiva miljöer för doktorander.

I uppbyggnaden av sammanhållna akademiska miljöer ska strukturer för samverkan kring forskningen tas fram liksom rutiner för hur kunskapsspridning om de forskningsresultat som genereras i Högskolans forskningsmiljöer tillgängliggörs det omgivande samhället på lämpligt sätt. För att skapa goda förutsättningar ska forskningsinfrastruktur och ett kvalificerat stöd för forskningen förbättras och utökas.

Ett viktigt mål är att öka den externa forskningsfinansieringen, och utökad stöd bör således ges för att öka antalet framgångsrika ansökningar om externa forskningsmedel.

Under 2021 ska:

- Andelen ansökningar av externa forskningsmedel öka. Av särskild prioritet är ansökningar i linje med styrelsens strategi och riktade gentemot KK-stiftelsen
- Andelen disputerade lärare, docenter och professorer öka under året
- Ett adekvat forskningsstöd skapas baserat på nuvarande och, på grund av omorganisationen, tillkommande resurser
- Strukturer för samverkan som möjliggör såväl kunskapsgenerering som kunskapsspridning av forskningsresultat ska utvecklas
- Information om öppen vetenskap och uppmuntran till forskare att publicera sig *Open access* intensifieras.

Kvalitetskultur

- ansvar och tillit

En kvalitetsmedveten kultur präglas av en ständig vilja till omprövning och förbättring och bygger på öppenhet, problematisering och dialog. Högskolans system för kvalitetssäkring behöver ständigt förbättras och utvecklas. Högskolan ska tillse att systematiskt stöd och lärares arbetsvillkor möjliggör en hög kvalitet i utbildning och forskning och ger utrymme för ett aktivt ansvarstagande för kvalitets- och verksamhetsutveckling.

Under 2021 ska:

- En djuputvärdering gällande kvalitetsutvärderingen av förskolläraryxamen genomförs
- Ett arbete kring värdegrundsfrågor och systematiskt arbetsmiljöarbete initieras
- Dialogarenor ska upprättas inom nya organisationsstrukturen.

Ökat ansvar och inflytande för kollegiet

Den organisationsförändring som tagits fram för att i enlighet med strategin stärka det kollegiala inflytandet och ansvaret ska implementeras under 2021. Organisationsförändringen ska ge ökade förutsättningar för arbetssätt som stärker det kollegiala ansvaret och inflytandet.

Under 2021 ska:

- Kollegialt nominerade proprefekter tillsätts vid respektive institution
- Kollegiala företrädare inom respektive institutions ledningsråd utses i kollegial process och tillsätts

- Ledarskapsutveckling för kollegiala ledare etableras och samordnas med befintliga chefs- och ledarskapsutvecklingsprogram.

Globala perspektiv och interkulturell förståelse

Högskolan Dalarna definierar internationalisering av högre utbildning och forskning till att inbegripa globala perspektiv, interkulturell förståelse, internationellt samarbete och rörlighet på grund-, avancerad- och forskarnivå. Samtliga utbildningsprogram vid Högskolan ska innehålla moment som bidrar till globala perspektiv och ökad interkulturell förståelse.

Högskolan Dalarna avser ta ett särskilt ansvar för samordning av språkutbildningar i högre svensk utbildning (i enlighet med SUHF:s rekommendation). Lärosätets kunskande i nätburen pedagogik ger särskilda förutsättningar för detta ansvar och arbetet bidrar ytterligare till kvalitetsmålet om globala perspektiv och interkulturell förståelse.

Under 2021 ska:

- Varje akademisk miljö inventera möjligheter och förbereda för upprättandet av strategiska, långsiktiga partnerskap med relevanta utländska lärosäten.

Proaktivt verksamhetsstöd

Ett proaktivt verksamhetsstöd definieras av en närhet till verksamheten och kunskap om verksamhetens behov, såväl nuvarande som kommande. Prioriterade utvecklingsområden är stöd till forskning (se även under rubriken Forskning), etablera arenor för samarbeten med institutionerna och mellan de olika komponenterna i det gemensamma stödet. Fortsatta satsningar på att digitalisera stödet kommer att ske, och det omfattande arbetet med att skapa moderna lärmiljöer både fysiskt (renoveringar och nybyggnationer av campus) och digitalt för bästa verksamhetsförutsättningar fortsätter.

Under 2021 ska:

- Ett enat och proaktivt stöd organiseras och utvecklas vid lärosätet
- Ett digitalt stöd för tjänsteplanering implementeras.

En attraktiv arbetsplats

Arbetsmiljön har stor betydelse för individers och grupperns mående och prestation. Att skapa en god psykosocial arbetsmiljö samt det systematiska arbetsmiljöarbetet har fortsatt högsta prioritet. I samband med omorganisationen ska en översyn av arbetstidsavtalet genomföras och förhandling om ett nytt initieras. Förbättrad internkommunikation genom ny personalwebb, förbättrad fysisk arbetsmiljö och ett nytt personalplaneringssystem ska även bidra till förbättrade förutsättningar för personalen.

Under 2021 ska:

- Ett arbete kring värdegrundsfrågor och systematiskt arbetsmiljöarbete initieras (se även punkten Kvalitetskultur)
- Arbetet med att förhandla fram ett nytt arbetstidsavtal initieras
- Ny personalwebb och ett nytt personalplaneringssystem tas i drift
- Nyrenoverade lokaler på Campus Falun (Lugnet) tas i drift.

4 Stärka Högskolan Dalarnas signum

Tre områden är särskilt utmärkande för Högskolan Dalarna som lärosäte och är styrkor som speglar visionens anda. Dessa ska värnas och stärkas.

Att se hela studenten

Undersökningar bland Högskolans studenter vittnar om att närheten till såväl lärare som stödpersonal och deras bemötande är mycket uppskattat. Lärosätet ska fortsätta utveckla kulturen där varje student möts med respekt och omtanke. Varje student ska ges goda förutsättningar att växa kunskapsmässigt och som människa oavsett bakgrund, studievana eller livssituation.

Under 2021 ska:

- Studenternas inflytande på verksamheten stärkas lokalt genom att Studentkåren utser studentrepresentanter till respektive institutions ledningsråd
- En campusplan (se även kap.1) upprättas, innehållande bland annat förslag på hur undervisningsmiljön och attraktiva mötesplatser kan utvecklas
- Stödet till studenter avseende bland annat studieteknik, språk och informationshantering ska fortsätta utvecklas.

Nätburen undervisning – digitaliseringskompetens

Högskolan har under en lång tid legat i framkant när det gäller nätburen undervisning och även när det gäller kunskap om sådan undervisning. En stor andel av personalen har stor vana och god förmåga att bedriva undervisning via nätet. Det har inte minst visat sig under coronapandemin då omställningen från campusbaserad till nätburen undervisning gick över förväntan, även om det krävde en större arbetsbelastning än normalt. Vi ska fortsätta utveckla innovativa undervisningsmetoder via nätet då utbildning via nätet och kombinationer av nät- och campusbaserad undervisning erbjuder flexibilitet och nya pedagogiska möjligheter.

Under 2021 ska:

- Lärarnas digitala kompetens och nätundervisningens teknik och infrastruktur fortsätta att utvecklas
- Förutsättningar utredas och initiativ tas för att kunna bedriva en systematisk pedagogisk och didaktisk forskning kring nätburen undervisning.

Samverkan

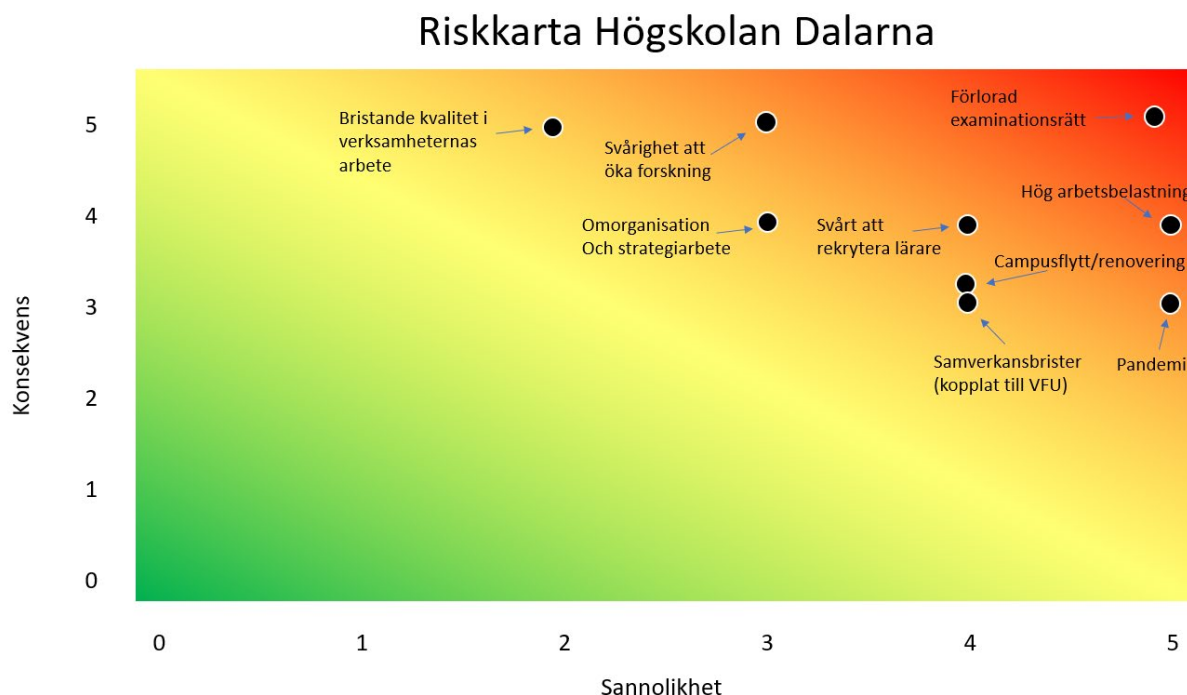
Högskolan har förtjänstfullt byggt upp ett flertal strukturer för samverkan med olika intressenter inom såväl privat som offentlig sektor. Samverkan är av central betydelse dels för att stärka förutsättningarna för att bedriva forskning och utbildning av hög kvalitet, dels för att bidra till såväl kunskapsdelning som kunskapsväxling i dialog med det omgivande samhället.

Under 2021 ska:

- Samarbetet med Dalarna Science Park stärkas
- Samverkan med de stora bolagen i regionen intensifieras
- Modellen för KTP (Knowledge Transfer Partnerships) fortsätta utvecklas
- Handlingsplan för implementering av signumet *Samverkan* färdigställas och implementering påbörjas
- Partnerskapet med Uppsala universitet Innovation vidareutvecklas.

5 Hantering av risker

Riskbedömningen har gjorts med sannolikhet för inträffande och konsekvens om så sker på femgradiga skalor (med fem som högsta sannolikhet respektive allvarligast konsekvens). Den sammanlagda risknivån beräknas genom att multiplicera sannolikhet med konsekvens och kan således sträcka sig mellan 0 och 25. Nedan, Figur 1, visas en Heat Map som en överblick över de risker med högst sammanlagt riskvärde, eller som av andra skäl bedöms kräva särskild uppföljning av insatser och/eller åtgärder för begränsning. Riskerna finns närmare beskrivna i Tabell 1.

Figur 1. Riskkarta över Högskolan Dalarnas identifierade risker.

Nedan listas de risker som har bedömts till högst risknivå eller där åtgärderna för begränsning av andra skäl bedöms behöva uppföljning.

Tabell 1. Risker vid HDa samt tillhörande sammanlagd risknivå och åtgärdsbeskrivning

Risk	Beskrivning	Sannolikhet (0-5)	Konsekvens (0-5)	Risknivå (0-25)	Åtgärd för begränsning (ansvarig)
Förlorade examinationsrätter	Risk för förlorade examinationsrätter på grund av otillräckliga åtgärder efter UKÄ-granskning.	5	5	25	Kontinuerlig uppföljning av åtgärdsplaner samt bistå med resurser till berört område. (akademichef, vicerektor utb.)
Svårt att rekrytera lärare	Vissa ämnen har svårt att rekrytera lärare vilket leder till hög arbetsbelastning samt sänkt kvalitet.	4	4	16	Bygga upp strategisk styrka i berörda ämnesmiljöer vilket ökar deras attraktionskraft. Implementera modell för strategisk kompetensförsörjning (Institutionschefer)

Hög arbetsbelastning	Hög arbetsbelastning med tidskritiska arbetstoppar försvårar utveckling av god arbetsmiljö. Oklart rollspel och bristande processer ökar arbetsbelastningen för framförallt lärare.	5	4	20	Fortsätt arbetet med att utveckla processer och rollspel strategiprojekten. Införa Retendo som stöd i tidsplaneringen. (Högskoledirektör)
Svårighet att höja forskningsvolymen	Tradition av utbildningstungt lärosäte och svårighet att hinna rekrytera disputerad personal gör det svårt att få upp forskningsvolymen tillräckligt fort. Ej tillräckligt utvecklat administrativt stöd. Tekniska stödet svarar inte upp mot kraven från finansierarna.	3	5	15	Tillhandahålla mer administrativt stöd, rekrytera fler forskande lektorer, få fler än i dag av befintlig personal att utöka sin forskning. (Prefekter och Högskoledirektör)
Pågående pandemi påverkar möjligheterna till VFU	Pågående pandemi försvårar möjligheterna för genomförande av VFU för studenter inom vård och pedagogik.	4	3	12	Kontinuerlig dialog med ansvariga VFU-samordnare för att möjliggöra att eftersläpande VFU kan genomföras (Institutionschef)
Campusflytt och campusrenovering	Oväntade kostnader eller förseningar i nya campus i Borlänge eller ombyggnationen i Falun.	4	3	12	Systematiskt projektarbete, lärande, extern upphandlingshjälp, uppbyggnad av intern projektledarkompetens. (Högskoledirektör)
Pandemi	Pandemin skapar osäkerhet gällande inriktning på hur verksamheten kan bedrivas. Kräver förändrad pedagogik för vissa utbildningar. Risker kopplade till nya arbetsvanor i spåren av pandemin behöver också bevakas.	5	3	15	Aktiv omvärldsbevakning gällande utbildningsbehov. Utveckla dialogen mellan NGL-C och Institutionerna om pedagogiken. (Rektor)
Omorganisation och arbete kopplat till implementering av strategin	Kan bli kostnadsdrivande och skapar osäkerhet och otydlighet.	3	4	12	Projektstyrning med samordning av pågående projekt. Prioritering av åtgärder för att få rimlig arbetsbelastning. (Rektor)
Bristande kvalitet i verksamheternas arbete.	Kvalitet i samtliga av Högskolans åtaganden inom myndighetsutövning, utbildning, forskning och samverkan behöver säkerställas. Kvalitet i Högskolans arbetsgivaransvar ingår i detta.	2	5	10	Resurser till kvalitetssäkrande arbete sätts av och systematik i arbetet bevakas. Detta både inom förvaltning och institutioner. (Rektor)

De identifierade riskerna hanteras via verksamhetsuppdrag (oftast löpande flerårig verksamhet) eller kvalitetsuppdrag (oftast ettåriga utvecklingsprojekt) kopplade till den/de utpekade ansvariga. Dessa uppdrag följs upp under året och avrapporteras i verksamhetsuppföljningen.

6 Verksamheten: nuläge 2020 och budgeterad volym 2021

Relationen mellan Högskolan Dalarnas verksamhetsgrenar uppvisar vissa förändringar jämfört med prognosen för innevarande år. Forskningen minskar med 0,3% till 20,5 % medan utbildning på grundnivå och avancerad nivå minskar i motsvarande mån till 70,4 % av den totala verksamheten. Andelen för uppdragsverksamheten totalt, inom både utbildning och forskning, är oförändrad.

Enligt budget 2021 beräknas verksamheten omsätta drygt 754 mnkr, jämfört med prognos för 2020 på nästan 708 mnkr. Totalt sett innebär budgeten en ökad omsättning på 6,5 % (46 mnkr) vid en jämförelse

med höstens prognos. Uppdrag inom utbildningen beräknas öka med 5,8 % medan utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökar med 9,6 % (47,5 mnkr). Forskningen ökar med 5,0 % (7,4 mnkr) medan uppdragsforskningen ökar med 23% (0,3 mnkr).

Utbildning

Anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Enligt budgetpropositionen (proposition 2020/21:1 utgiftsområde 16) utgör takbeloppet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 483,805 mnkr. Det är en ökning med 8,4 % (37,6 mnkr) jämfört med innevarande år 2020. I denna ökning återfinns även särskilda satsningar med anledning av coronapandemin. Ersättning för motsvarande satsningar har under 2020 betalats ut till lärosätet i form av särskilda bidragsmedel men denna typ av medel är inkluderade i takbeloppet för nästa år.

Takbelopp att fördela i verksamheten efter strategiska avsättningar samt pris- och löneomräkning, är drygt 446 mnkr. Planerad verksamhet för 2021 beräknas motsvara drygt 460 mnkr. Utbildningsvolymen överstiger därmed takbeloppet med 3,2 % (14,2 mnkr) p.g.a. planerad överproduktion för att säkerställa att takbeloppet uppnås. Senast framtagna prognos för 2020 visade att Högskolan har en överproduktion och utfallet per sista november visar att takbeloppet kommer att överträffas.

Utbildningsvolym

För 2021 är den anslagsfinansierade utbildningsvolymen budgeterad till 6 438 helårsstudenter (hst), vilket innebär en ökning med mindre än 1 % (37 hst) jämfört med i oktober framtagna prognos för 2020. I prognosen för 2020 ingår dock inte de särskilda bidragsmedlen lärosätet har erhållit med anledning av olika coronarelaterade satsningar. Om dessa medel hade hanterats på ordinarie sätt skulle lärosätet ha fått medlen i form av ökat takbelopp vilket skulle ha medfört att prognosen för anslagsfinansierad utbildningsvolym under 2020 hade uppgått till 6 581 hst istället för 6 401 hst. Vid en sådan jämförelse minskar istället utbildningsvolymen med drygt 2 % (-143 hst) under 2021 jämfört med 2020.

Prestationsgrader

Prestationsgraden är ett mått som visar hur många högskolepoäng studenter tar av det antal högskolepoäng som de är registrerade för. Prestationsgraden är normalt högre för kvinnor än för män, exempelvis under 2019 var den för kvinnor 79,7 % och för män 69,9 % - totalt 76,2 %.

Under 2021 är prestationsgraden budgeterad till 78 % (enligt tabell 2). Prestationsgraden är, i likhet med riket som helhet, lägre för distansutbildningen än för utbildning på campus. Utbildningsprogram har i medeltal betydligt högre prestationsgrad än fristående kurser. Distansutbudet vid Högskolan består till drygt 65 % av fristående kurser som därmed sänker den totala prestationsgraden. Inom distansutbildningen finns även en högre andel icke-aktiva studenter, främst på fristående kurser, som gör att prestationsgraden sjunker.

Tabell 2. Prestationsgrad (%) 2011 - 2019, prognos 2020 samt budget 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt	76,1	77,3	76,8	75,5	74,8	80,1	79,2	80,6	76,2	75,6	78,3
Distans	66	68	69	69	69	75	66	69	62	74	74
Campus	88	90	89	86	85	87	84	90	89	78	83
Utbprogram	88	86	88	85	84	88	87	90	86		
Frist kurs	60	63	60	62	61	66	63	62	57		

Utbildning på campus respektive distansutbildning

Högskolan Dalarna har en nationellt sett hög andel distansutbildning och även vissa utbildningar som formellt är campusförlagda går att läsa på nätet. Uppdelningen mellan utbildning på campus respektive distansutbildning blir därför allt mindre relevant för Högskolans verksamhet.

Distansutbildning har utvecklats för att öka utbildningars tillgänglighet och för att bredda rekryteringsbasen. Distansutbildningen har ökat kraftigt vid Högskolan Dalarna sedan 2003 då volymen motsvarade 4 % av den totala utbildningen (225 hst). Distansutbildningen minskade stort under 2017 och även 2018 när den totala utbildningsvolymen minskade. Volymen distansutbildning beräknas öka på nytt under 2020 och 2021, och väntas därmed utgöra 55–59 % av den totala utbildningsvolymen (tabell 3).

Tabell 3. Antal HST totalt samt andel distansutbildning (%) 2010 - 2019, prognos 2020 och budget 2021

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HST totalt	7 135	6 201	5 950	6 085	6 267	5 907	5 822	5 561	5 815	6 401	6 438
Andel distans %	54	55	59	62	60	54	48	46	48	59	55

Söktryck

Antalet förstahandssökande till utbildningsprogrammen våren 2021 har ökat med 29 % jämfört med föregående år. Motsvarande förändring av antalet förstahandssökande till utbildningsprogram för riket är en ökning med 17 %.

Antalet förstahandssökande till fristående kurser inför våren 2021 har vid sista anmälningdagen ökat med 26 % (totalt 8 419 anm.) jämfört med våren 2020. Motsvarande förändring för riket är en ökning med 11 %.

Uppdrag inom utbildning

Enligt budget för 2021 är omsättningen för uppdrag inom utbildningen drygt 66 mnkr vilket i är en ökning jämfört med 3,8 mnkr jämfört med prognos för innevarande år. Mellan de stora projekten sker vissa större förskjutningar, något som däremot intäktsmässigt nästan jämnar ut sig för Högskolan som helhet.

Forskning

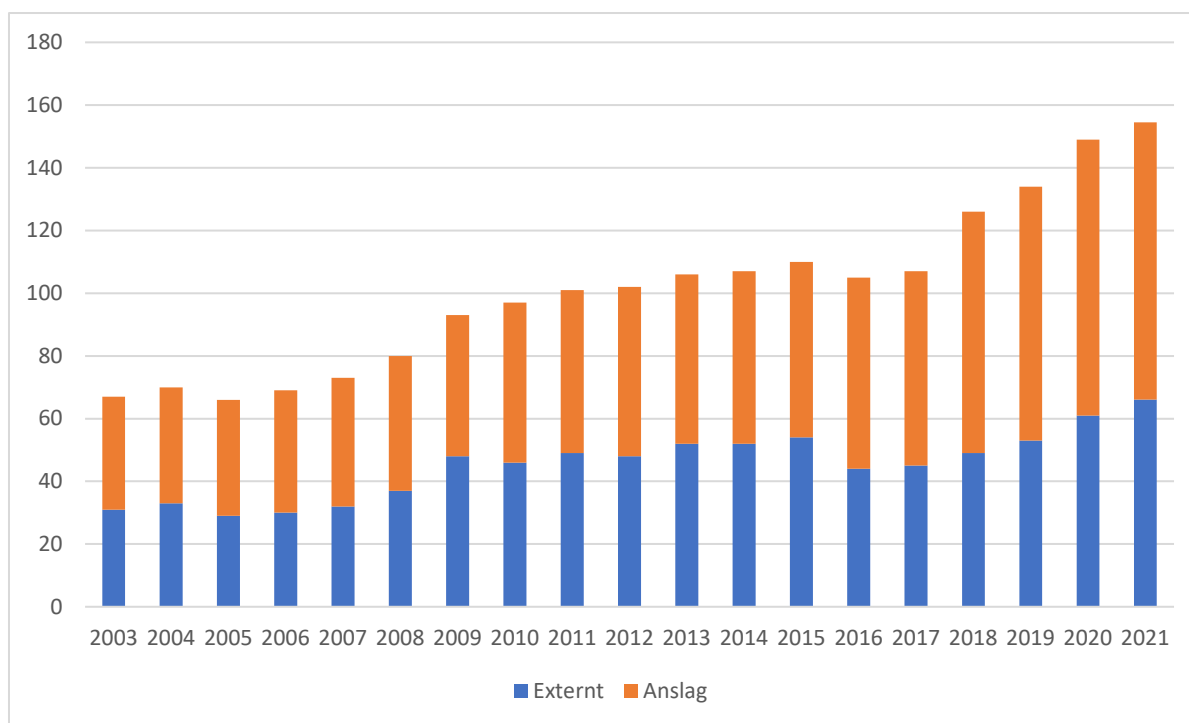
Volym för forskning och utbildning på forskarnivå

Enligt budgetpropositionen för 2020/2021 föreslås anslaget bli 88,5 mnkr, en ökning med 1 % (0,7 mnkr) jämfört med 2020. Anslaget till forskning och utbildning på forskarnivå väntas dock bli större då det har aviserats att forskningspropositionen, som förmodligen kommer att presenteras under december månad, kommer medföra en ökning av den totala anslagstilldelningen. Forskningsvolymen totalt beräknas under 2021 bli 154,2 mnkr, en ökning med cirka 5 % (7,4 mnkr) jämfört med prognos för 2020. Den externt finansierade forskningen utgör cirka 43 % (65,1 mnkr) av den totala forskningsbudgeten, främst avseende intäkter av bidrag – i enlighet med Figur 2. Enligt prognos för 2020 beräknas externfinansieringen vara något lägre, nämligen 59,0 mnkr motsvarande 40 % av den totala forskningsvolymen.

Tabell 4. Budget för verksamhet Forskning (tkr) 2019 - 2021

	Budget	Prognos 2	Utfall	Budget 2021- Prognos 2020		Budget 2021- Utfall 2019	
	2021	2020	2019	Tkr	%	Tkr	%
Intäkter	154 511	146 807	133 219	7 704	5%	21 292	16%
Anslag	88 454	87 804	81 147	650	1%	7 307	9%
Extern finansiering	66 057	59 002	52 072	7 055	12%	13 985	27%
Kostnader	149 009	148 907	134 053	-102	0%	-14 956	-11%
Personal	119 108	118 500	104 572	-608	-1%	-14 536	-14%
Lokaler	6 591	7 000	6 054	409	6%	-537	-9%
Drift	22 393	22 500	22 043	107	0%	-350	-2%
Finansiella kostnader	34	10	245	-24	-240%	211	86%
Avskrivningar	883	897	1 139	14	2%	256	22%
Resultat	5 502	-2 100	-834	7 602		6 336	
Andel externfinansiering	42,8%	40,2%	39,1%		2,6%		3,7%

Uppdragsforskningen vid Högskolan Dalarna avser huvudsakligen uppdrag inom nationalekonomi och materialteknik. Enligt budget är omsättningen 1,6 mnkr jämfört med prognos för 2020 på 1,3 mnkr vilket utgör en ökning med 0,3 mnkr. Erfarenhetsmässigt tillkommer uppdrag under året varför den totala volymen bör öka något.

Figur 2: Intäkter forskning 2003 - 2019, prognos 2020 och budget 2021 (mnkr)

7 Budget

Enligt budgetpropositionen för 2021 uppgår anslaget för utbildning på grund- och avancerad nivå till 483,8 mnkr, vilket är en ökning med 37,6 mnkr jämfört med 2020. Anslaget för utbildning på grund- och avancerad nivå 2021 - 2023 fördelar sig enligt Tabell 5.

Tabell 5. Härledning av anslagsnivån 2021 - 2023 (tkr)

	2021	2022	2023
Beräknat anslag enl. budgetproposition	483 805	480 971	481 087
Framräkning av beloppen:			
Anvisat 2020	446 239	446 239	446 239
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning	7 672	11 735	17 047
Specifika beslut/övrigt	29 894	22 997	17 801

För såväl utbildning som forskning har, i likhet med föregående år, medel från anslaget avsatts som reserveras av rektor för strategiska ändamål. Reserverna uppgår inom grundutbildningen till 14,0 mnkr (2020: 14,0 mnkr), varav en omstruktureringsreserv om 3,0 mnkr (3,0 mnkr). Inom forskningen har en reserv avsedd för strategiska ändamål budgeterats till 16,2 mnkr (15,5 mnkr) varav 1,0 mnkr (0,3 mnkr) för ökade kostnader avseende forskarnas publiceringskostnader (kostnader för Open Access).

I bilaga 1 redovisas verksamheten i sammandrag med utfall 2019, 2020-års prognos, baserad på utfall efter september månad, samt budget för verksamhetsåret 2021. En budgetöversikt för Högskolan Dalarna 2021 redovisas i bilaga 2 och bilaga 3 med intäkter, kostnader samt resultat per organisatoriska enheter respektive verksamhetsgrenar.

Intäkter

Högskolan Dalarnas totala intäkter uppgår 2021 till 753,7 mnkr, vilket är en ökning med 46,0 mnkr (7 %) jämfört med prognosen för 2020. Anslagsintäkterna ökar med 36,3 mnkr (7 %). Intäkter av bidrag ökar sammantaget med 9,5 mnkr, (9 %). De finansiella intäkterna minskar. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökar med 3,8 mnkr (0,3 %), se Tabell 6 nedan.

Tabell 6. Totala intäkter (tkr) 2019 - 2021

	Budget	Prognos 2	Utfall	Budget 2021- Prognos 2020		Budget 2021- Utfall 2019	
	2021	2020	2019	Tkr	%	Tkr	%
INTÄKTER							
Intäkter av anslag	572 259	535 943	517 871	36 316	7%	54 388	11%
Intäkter av avgifter	70 815	70 617	76 617	198	0%	-5 802	-8%
Intäkter av bidrag	110 645	101 112	82 784	9 533	9%	27 861	34%
Finansiella intäkter	22	84	145	-62	-74%	-123	-85%
Summa	753 741	707 756	677 416	45 985	7%	76 325	11%

Anslaget för utbildning på Grund- och avancerad nivå 2021 uppgår till 483,8 mnkr. Forskningsanslaget uppgår till 87,8 mnkr men väntas öka när forskningspropositionen har presenterats. Anslaget för utbildning på Grund- och avancerad nivå och forskningsanslaget har för budgetåret 2021 pris- och löneomräknats med 1,32 %. Den svaga uppräknigen förväntas fortsätta även 2022 enligt budgetpropositionen för 2021.

De externa intäkterna, i form av avgifter och bidrag uppgår totalt till 181,5 mnkr, vilket är 9,8 mnkr (6 %) högre än prognosen för 2020. Avgiftsintäkterna är oförändrade samtidigt som bidragsintäkterna ökar med 9,6 mnkr. De externa intäkterna ökar dels inom forskningsverksamheten och dels inom uppdragsutbildningar.

Kostnader

Verksamhetens kostnader 2021 beräknas uppgå till 781,4 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 36,7 mnkr (5 %) jämfört med prognosen för år 2020. Tabell 6 visar kostnader för åren 2019 – 2021 fördelat per kostnadsslag samt differens mellan åren i tkr samt procent.

Personalkostnaderna beräknas öka med 36,7 mnkr (7 %) jämfört med prognos 2020. I beräkningen av lönekostnader ingår en generell uppräknigen med 1,8 % för lönerrevision och löneglidning samt en kostnadsökning för tillkommande projekt nämnda ovan. Premien för anställdas pensionsavsättningar kommer att öka med 11% enligt den senaste pensionsprognosen från SPV, vilket motsvarar 6,8 mnkr. I personalkostnaderna ingår, liksom tidigare år, även en reservering för omstruktureringskostnader och strategiska medel.

Ett flertal strategiska satsningar kommer att genomföras under 2021. Fortsatt satsning på breddat deltagande samt utveckling och underhåll av våra utbildningslokaler, ny personalwebb och slutförandet av nytt personalplaneringssystem.

Driftskostnaderna budgeteras till 114,0 mnkr för verksamhetsåret 2021 – en minskning med 2,2 mnkr jämfört med prognosen för 2020. Det är främst konsultkostnader som minskar.

Tabell 7. Totala kostnader (tkr) 2019 - 2021

	Budget	Prognos 2	Utfall	Budget 2021- Prognos 2020		Budget 2021- Utfall 2019	
	2021	2020	2019	Tkr	%	Tkr	%
KOSTNADER							
Kostnader personal	589 412	552 717	512 720	-36 695	-7%	-76 693	-15%
Kostnader lokaler	67 297	62 263	65 111	-5 034	-8%	-2 186	-3%
Övriga driftskostnader	114 024	116 261	110 524	2 237	2%	-3 500	-3%
Finansiella kostnader	150	154	1 078	4	3%	928	86%
Avskrivningar	10 516	13 342	13 797	2 826	21%	3 281	24%
Summa	781 399	744 737	703 229	-36 662	-5%	-78 170	-11%

Kostnaden för avskrivningar budgeteras till 10,5 mnkr, en minskning med 2,8 mnkr jämfört med 2020. Investeringsvolymen budgeteras till 15,3 mnkr under 2021.

I Tabell 8 presenteras utvecklingen av Högskolan Dalarnas lokalkostnader¹ för åren 2019 till 2021. Lokalkostnaderna budgeteras att ökas netto med 2,4 mnkr mellan prognos för 2020 och budget avseende 2021. Jämfört mot utfall 2019 ökar kostnaderna med 5,0 mnkr. Nyrenoverat campus Falun tas i drift i november 2020 samt augusti 2021.

Tabell 8. Lokalkostnader (tkr) 2019 – 2021

	Budget	Prognos	Utfall	Budget 2021-	Budget 2021-
	2021	2020	2019	Progn. 2020	Utfall 2018
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 177	1 054	4 873	123	-3 696
Lokalkostnader inkl drift	-69 913	-67 365	-68 639	-2 548	-1 274
Netto kostnad	-68 736	-66 311	-63 766	-2 425	-4 970
Brutto lokalkostnader i relation till totala kostnader	8,95 %	8,98 %	9,76 %	-0,03%	-0,81
Netto lokalkostnader i relation till totala kostnader	8,80 %	8,85 %	9,07 %	-0,05%	-0,27

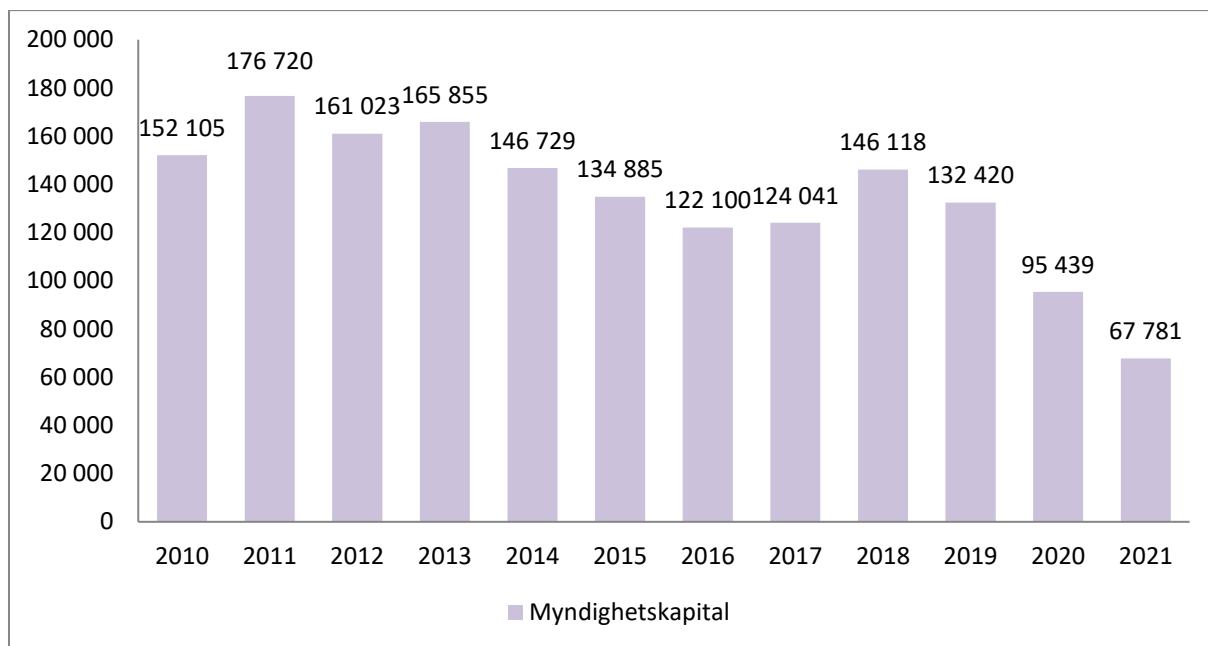
En jämförelse med andra lärosäten av lokalkostnad i relation till de totala kostnaderna visar att Högskolan Dalarna fortsatt ligger på en mycket låg nivå. Brutto lokalkostnader i relation till totala

¹ Notera att lokalkostnader i Tabell 6 och Tabell 7 är beräknade på olika sätt. I Tabell 7, men inte Tabell 6, inkluderas drift och avskrivningar.

kostnader uppgår i budget 2021 till 9,0 %, se Tabell 7, vilket kan jämföras med 12,2 % som under 2019 var genomsnittet för landets lärosäten.

Myndighetskapitalet

Budgeterat resultat för 2021 uppgår till -27,7 mnkr, vilket medför att myndighetskapitalet vid utgången av 2021 beräknas uppgå till 67,8 mnkr, se Figur 3. Myndighetskapitalet mätt i relation till omsättningen beräknas vid utgången av 2021 att uppgå till 9,0 %. Ett ökat söktryck har medfört att många lediga platser tillsatts. En stor överproduktion leder till ökade ofinansierade kostnader som i sin tur påverkar resultatet negativt. Under kommande år kan lärosätet komma att behöva dra ner produktionsvolymen för att få verksamheten i balans, givet att lärosätet inte erhåller utökat takbelopp

Figur 3. Utveckling av myndighetskapitalet (tkr) 2010 – 2021.

Under 2021 planerar Högskolan för ytterligare strategiska avsättningar på ca 20 mnkr jämfört med 2020, bland annat för forskarutbildning, lokalutveckling, genomförande av strategin, omorganisation, driftsättning av tjänsteplaneringsverktyg och ny personalwebb.

Investeringar

Investeringsbudgeten för 2021 uppgår till 15,3 mnkr (prognos 2020: 15,4 mnkr) samt korttidsinvesteringar (anskaffningsvärde upp till 20 tkr) som uppgår till 10,5 mnkr (prognos 2020: 6,2 mnkr).

Låneramen i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar är oförändrad under 2020 och uppgår till 50 mnkr och kommer inte behöva utökas ytterligare under 2021.

Personal

Antalet anställda uttryckt i personår beräknas uppgå till 706,9 vilket är en ökning med 7,1 personår (1 %) jämfört med prognos för år 2020 (se Tabell 9).

Tabell 9. Antal anställda (personår) 2019–2021

Tjänstekategori	Budget ² 2021	Prognos 2020	Utfall 2019	Budget -21- Progn. 2020	Budget -21- Utfall 2019
	Personår totalt	Personår totalt	Personår totalt	Antal	Antal
Professorer	38,7	36,8	32,9	1,9	5,8
Universitetslektorer	192,9	191,2	159,3	1,7	33,6
Meriteringsanställning	3,1	5,7	9,3	-2,6	-6,2
Universitetsadjunkter	193,4	190,5	192,5	2,9	0,9
Övrig lärarpersonal	0,1			0,1	0,1
Doktorander	40,4	48,6	47,7	-8,2	-7,3
Övriga forskare	0,0	1,0	3,1	-1,0	-3,1
Teknisk/administrativ personal	220,9	209,9	184,0	11,0	36,9
Bibliotekspersonal	17,4	16,2	15,2	1,2	2,2
Summa	706,9	699,8	643,9	7,1	63,0

Antalet lektorer har ökat kraftigt de senaste åren, +33,6 personer 21%.

Inom kategorin teknisk/administrativ personal planeras det för en ökning med 11,0 personår jämfört med prognos för 2020. Jämfört med utfallet för 2018 innebär 2020 års budget en ökning med 23,2 personår. Förändringarna förklaras huvudsakligen av tidsbegränsade anställningar som avslutas under 2022, inom externfinansierade projekt t ex KTP samt av tjänster inom bla forskningsstöd.

Finansiering

Högskolan Dalarna har för sin verksamhet tillgång till ett räntekonto i Riksgäldskontoret. Anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskning tillförs räntekontot varje månad med en tolfedel av hela anslaget för budgetperioden. Vid utgången av september uppgick räntekontots ställning till drygt 288,4 mnkr.

² Budgetens personalårsberäkning ser lite annorlunda ut än utfallsberäkningen. I budgeten tas t.ex. inte hänsyn till tillfällig föräldrapenning och diverse obetalda ledigheter, vilket görs i utfallsberäkningen. Det är inte avgörande för analysen men antalet anställda kan vara några personer för högt räknade i budget/prognoser jämfört med utfall.

8 Bilagor

- Bilaga 1 Verksamheten i sammandrag 2019 - 2021
- Bilaga 2 Budgetöversikt 2021
- Bilaga 3 Budgetöversikt 2021, akademier och övriga resultatenheter

Verksamheten i sammandrag per 2021 12 31, tkr

Högskolan Dalarna	Budget	Prognos	Utfall	Budg. 21 Progn 20		Budg.21 Utf 18	
	2021 12 31	2020 12 31	2019 12 31	KSEK	%	KSEK	%
INTÄKTER							
Intäkter av anslag	572 259	535 943	517 871	36 316	6,8%	54 388	10,5%
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	70 815	70 617	76 617	198	0,3%	-5 802	-7,6%
Intäkter av bidrag	110 645	101 112	82 784	9 533	9,4%	27 861	33,7%
Finansiella intäkter	22	84	145	-62	-73,8%	-123	-84,8%
Summa	753 741	707 756	677 416	45 985	6,5%	76 325	11,3%
KOSTNADER							
Kostnader personal	589 412	552 717	512 720	-36 695	-6,6%	-76 692	-15,0%
Kostnader lokaler	67 297	62 263	65 111	-5 034	-8,1%	-2 186	-3,4%
Övriga driftskostnader	114 024	116 261	110 524	2 237	1,9%	-3 500	-3,2%
Finansiella kostnader	150	154	1 078	4	2,6%	928	86,1%
Avskrivningar	10 516	13 342	13 797	2 826	21,2%	3 281	23,8%
Summa	781 399	744 737	703 229	-36 662	-4,9%	-78 170	-11,1%
Transfereringar		0	0				
RESULTAT	-27 658	-36 981	-25 813	9 323		-1 845	

Verksamheten i sammandrag per 2021 12 31, tkr

Högskolan Dalarna	Grund- utbildning	Uppdrags- utbildning	Forskning	Uppdrags- forskning	Summa
INTÄKTER					
Intäkter av anslag	483 805		88 454		572 269
Intäkter av avgifter	27 195	38 969	3 099	1 552	70 815
Intäkter av bidrag	22 265	25 427	62 953	0	110 645
Finansiella intäkter	15	2	5	0	22
Summa	533 279	64 398	154 512	1 552	753 741
KOSTNADER					
Kostnader personal	415 860	53 150	119 108	1 293	589 412
Kostnader lokaler	57 618	3 022	6 591	66	67 297
Övriga driftskostnader	82 894	8 661	22 393	77	114 024
Finansiella kostnader	104	11	34	0	150
Avskrivningar	9 473	157	883	3	10 516
Summa	565 950	65 001	149 009	1 438	781 399
Interndebiteringar					
RESULTAT	-32 669	-603	5 502	113	-27 658

Verksamheten i sammandrag per 2021 12 31, tkr

HDa	Strategiska							Intern- hyror	Total
	HM	UHS	IS	Bibliotek	Reserver	Övrigt	Stödfukt.		
INTÄKTER	166 029	319 096	213 068	167	34 892	18 138	1 610	1 199	753 741
KOSTNADER	-111 160	-223 891	-143 868	-22 348	-20 405	-16 408	-173 294	-70 617	-781 339
Interndebiteringar	-409	-8 103	-3 459	-16	-5 121		16 452	-655	0
Lokalhyror	-14 928	-17 713	-18 939	6 025	-50		-7 957	65 122	0
OPERATIVT RESULTAT	39 532	69 884	46 802	-28190	9 316	1 730	-163 189	-3 684	-27 658
Stödfunktioner	-47 939	-84 686	-55 437	27 791		-2716	162 989		
Resultat	-8 406	-14 803	-8 635	-399	9 316	-986	-200	-3 684	-27 658